

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ว่าด้วยเรื่อง

หมวด ๕ เหตุรำคาญ

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

โดย พิสิฐ จรัสรักษ์ นิติกร ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

เหตุรำคาญ

เหตุรำคาญ

(มาตรา ๒๕)

หมายถึง เหตุหนึ่งเหตุใดอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนของ
ประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งมีสาเหตุมาจาก
การกระทำ ดังต่อไปนี้

๑. แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ล້วม หรือที่ใส่มูล หรือเถ้า หรือ
สถานที่อื่นใด ซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสมหรือ
หมักหมมสิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละออง
เป็นพิษ หรือเป็น หรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือ
ก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๒

การเลี้ยงสัตว์ในที่
หรือโดยวิธีใด หรือมี
จำนวนเกินสมควร
จนเป็นเหตุให้เสื่อม
หรืออาจเป็น
อันตรายต่อสุขภาพ

๓

อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์
โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใด
ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ
การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการ
ควบคุมสารเป็นพิษ หรือมีแต่ไม่มี
การควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็น
หรือละอองสารพิษอย่างพอเพียง
จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็น
อันตรายต่อสุขภาพ

๔

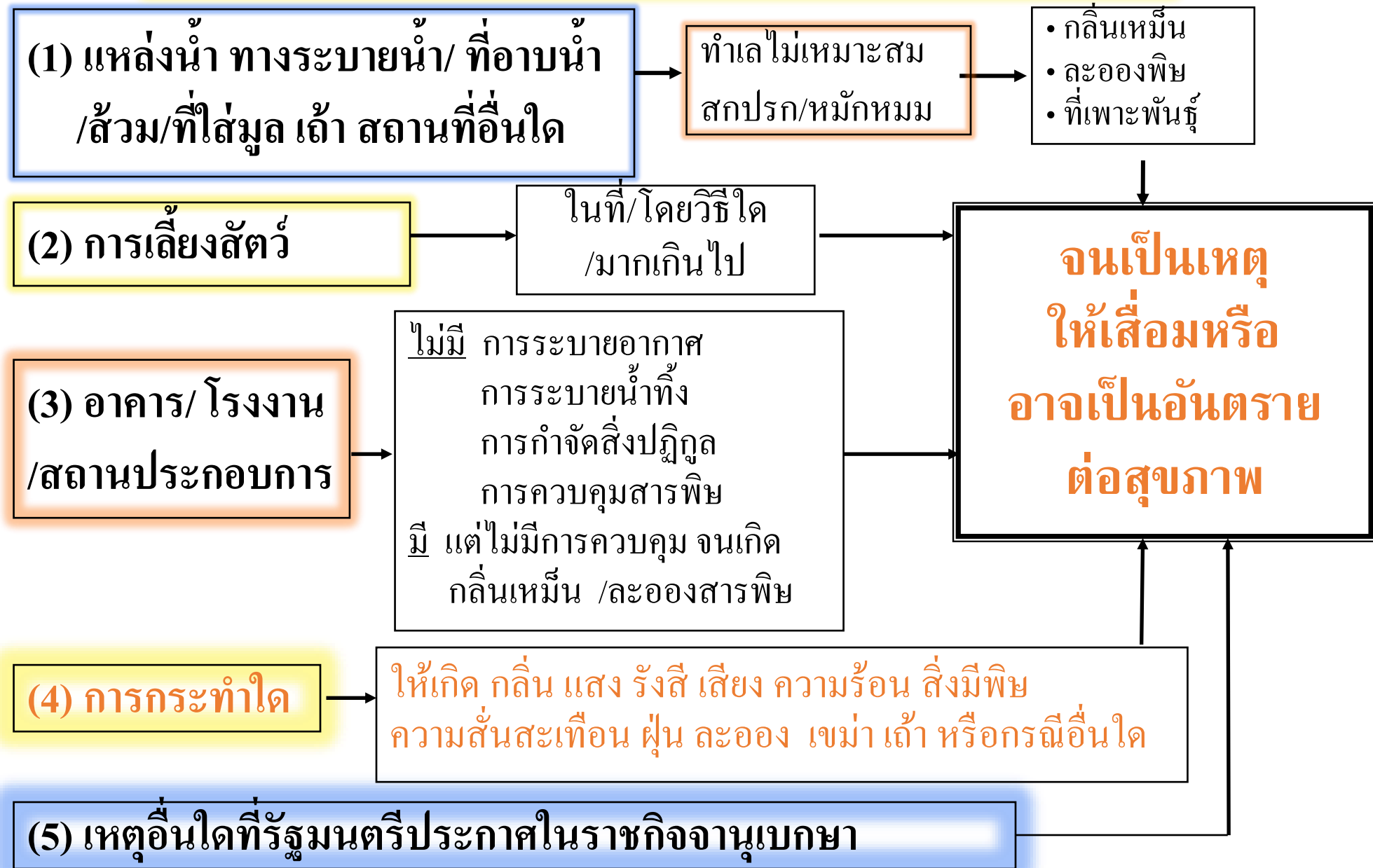
การกระทำใดๆ อันเป็น
เหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี
เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ
ความสั่นสะเทือน ฝุ่น
ละออง เขม่า เถ้า หรือ
กรณีอื่นใด จนเป็นเหตุ
ให้เสื่อมหรืออาจเป็น
อันตรายต่อสุขภาพ

๕

เหตุอื่นใดที่
รัฐมนตรีกำหนด
โดยประกาศใน
ราชกิจจานุ
เบกษา

ลักษณะของเหตุรำคาญ ตามมาตรา 25

องค์ประกอบของเหตุรำคาญ

ประกอบด้วย

๑. มีเหตุเกิดขึ้น
๒. เหตุที่เกิดขึ้น อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น
๓. เป็นเหตุให้เสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

อำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลเหตุรำคาญ แบ่งเป็น ๒ กรณี

๑. อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

๒. อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

- เจ้าพนักงานสาธารณสุข หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการ สาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามมาตรา ๕
- โดยเจ้าพนักงานสาธารณสุข ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานสาธารณสุขจะต้องทำงานประสานงานอย่างใกล้ชิดกับเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในเรื่องของการระงับ ป้องกัน แก้ไข จัดการ รวมทั้งสั่งห้ามใช้สถานที่ที่ก่อปัญหาเหตุรำคาญ

โดยกฎหมาย ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุข ดังนี้

๑. แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงและออกคำสั่ง กรณีพบว่า มีการปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อให้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๖ วรรค ๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
๒. กรณีพบว่า จะเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนโดยรวม ซึ่งสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการแก้ไข หรือระงับเหตุนั้นได้ แล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ ตามมาตรา ๔๖ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
๓. ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนี้
 - (ก) มีหนังสือเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา
 - (ข) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใดๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกหนังสือรับรองการแจ้ง หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง จากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่นั้น

โดยกฎหมาย ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุข ดังนี้

- (ค) แนะนำให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง ปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือหนังสือรับรองการแจ้ง หรือตามข้อกำหนด ของท้องถิ่นหรือตามพระราชบัญญัตินี้
- (ง) ยึดหรืออายัดสิ่งของใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินคดี หรือเพื่อนำไปทำลายในกรณีจำเป็น
- (จ) เก็บหรือนำสินค้าหรือสิ่งของใดๆ ที่สงสัยว่าจะไม่ถูกสุขลักษณะ หรือจะก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากอาคาร หรือสถานที่ใดๆ เป็นปริมาณตามสมควร เพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบตามความจำเป็นได้ โดยไม่ต้อง ใช้ราคา

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายถึง

- นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น

กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ หน้าที่ในการระงับ ป้องกัน แก้ไข จัดการ รวมทั้งสั่งห้ามใช้สถานที่ที่ก่อ ปัญหาเหตุรำคาญ ดังนี้

การออกคำสั่ง

๑. ออกคำสั่ง ให้ผู้ใดหรือผู้ประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในมาตราต่างๆ ของหมวด ๓ ถึง หมวด ๙ เพื่อแก้ไขหรือระงับหรือปรับปรุง หรือกระทำการเพื่อป้องกัน เหตุรำคาญ และปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวง หรือข้อกำหนด ของท้องถิ่นนั้นๆ

๒. ตามมาตรา ๒๖ กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการ ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ

๒.๑ ห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือ สถานที่เอกชน รวมทั้งการระงับเหตุ รำคาญด้วย

๒.๒ ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษาบรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ วางระบายน้ำ คู คลอง และ สถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๓. ตามมาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นใน ที่หรือทางสาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ

- ๓.๑ ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุ หรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญ ภายในเวลาอันสมควร โดยสามารถระบุในคำสั่งให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุ หรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ กระทำการโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต
- ๓.๒ ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่า ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุ หรือเกี่ยวข้องกับการก่อ หรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๔. ตามมาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ

๔.๑ ออกคำสั่งเป็นหนังสือ *ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ระวังเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร* ทั้งนี้สามารถระบุในคำสั่งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่ กระทำการโดยวิธีใดเพื่อระงับ หรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต

๔.๒ ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๔.๓ ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชน อาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

เหตุรำคาญ

ในที่/ทางสาธารณะ

ในสถานที่เอกชน

จพง.
ท้องถิ่น
มีอำนาจ

สั่งให้บุคคลที่ก่อเหตุ
ระงับ/ ป้องกัน ภายใน
เวลาอันสมควร

ถ้าไม่แก้ไขและอาจ
เป็นอันตรายร้ายแรง

เข้าไประงับ/ จัดการได้
โดยบุคคลก่อเหตุเป็น
ผู้เสียค่าใช้จ่าย

ถ้าเป็นกรณีที่น่า
เป็นอันตรายร้ายแรง

สั่งห้ามใช้/ ยินยอม
ให้ใช้สถานที่นั้น
จนกว่าแก้ไขได้

สั่งให้เจ้าของ / ผู้ครอบครอง
สถานที่ระงับ/ แก้ไข ภายใน
เวลาอันสมควร

ถ้าไม่แก้ไข

เข้าไประงับ/ จัดการได้
โดยเจ้าของ/ ผู้ครอบครอง
ถ้าเกี่ยวข้องต้องเสียค่าใช้จ่าย